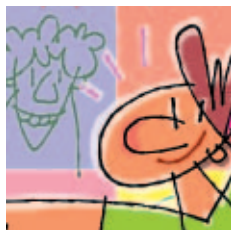

Els drets dels infants

FUNDACIÓ
LUCÍA

Justo.RR

Els drets dels infants

Il·lustracions de Justo.RR

FUNDACIÓ LUCÍA

Xavier Clusella

Núria Curell

Clàudia Fortuny

Marina Galdeano

Pilar Garriga

Patricia Madrigal

Antoni Noguera

Tots els nens i nenes d'aquest món tenim drets.
En aquest llibre volem explicar-vos la història dels drets dels infants.
Són drets que ens protegeixen i són per a tothom,
també per a tots els nens, nenes, nois i noies que viuen amb el VIH.

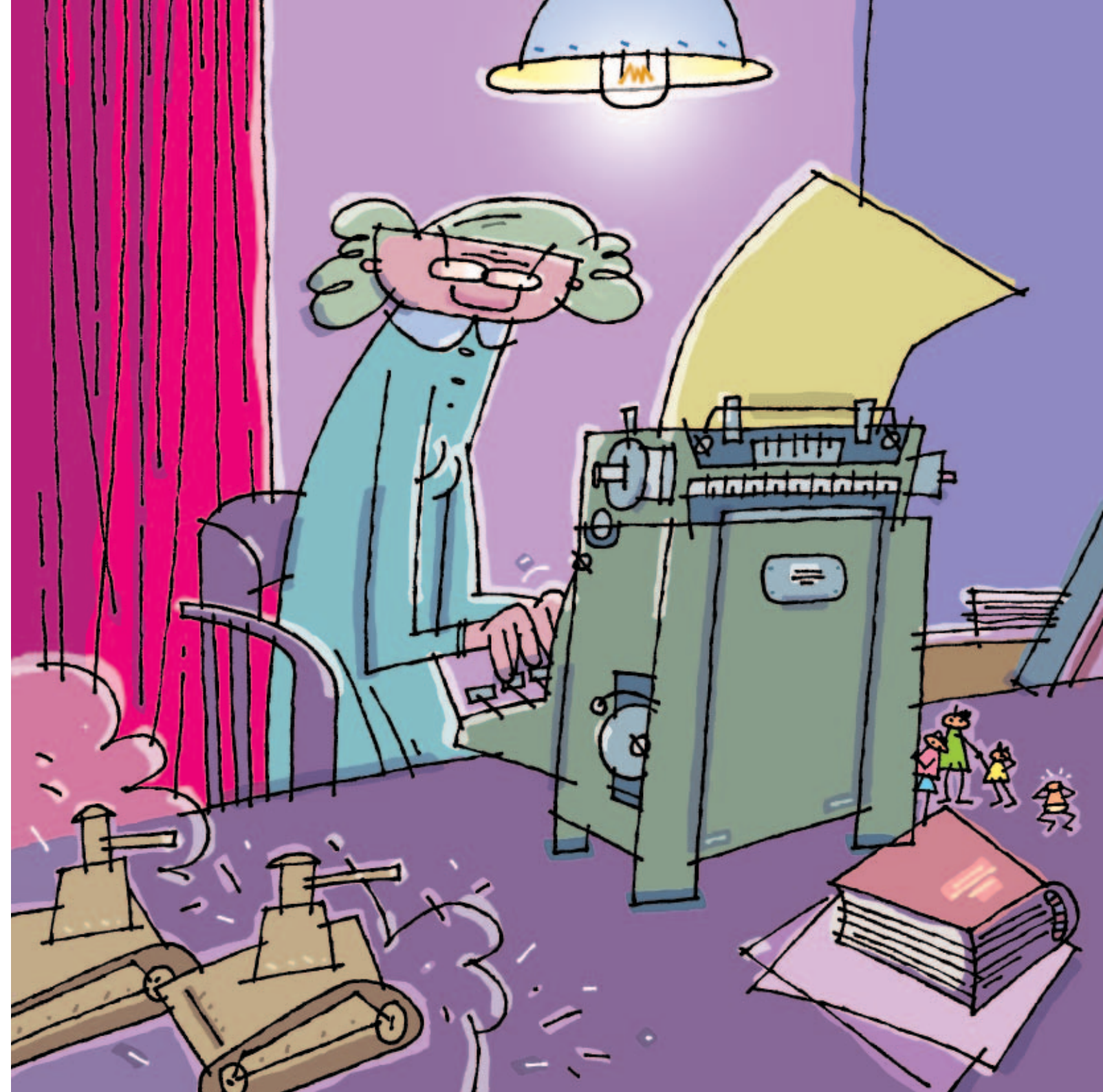
«La humanitat deu als infants el millor de si mateixa.»
Declaració dels Drets dels Infants del 1924.

L'any 1913 una senyora que es deia Eglantine Jebb se'n va anar de voluntària a Macedònia, que estava en guerra, per ajudar les persones que patien; quan en va tornar també va col·laborar ajudant durant la Primera Guerra Mundial. Quan es va acabar aquesta guerra i després de veure passar tantes penes als més petits, amb la seva germana Dorothy van crear una organització per ajudar-los. L'any 1924 a Ginebra va escriure la primera Declaració dels Drets dels Infants en què deia que era necessària una protecció especial. Aquest document ha estat el fonament d'altres declaracions per a la defensa dels drets dels nens i les nenes.

Al cap d'uns quants anys, el 20 de novembre de 1959, molts països units a les Nacions Unides van fer la Declaració dels Drets dels Infants, que explica els 10 principis de protecció dels infants. Alguns anys més tard, el 20 de novembre de 1989 es va redactar novament, per a reafirmar la necessitat de proporcionar als infants assistència especial, ja que són els més indefensos. S'hi van presentar 54 articles amb lleis i disposicions que van des d'abans de néixer la criatura fins que es converteix en adult. Més endavant s'hi han fet ampliacions perquè tot quedi ben clar.

Actualment, aquest document l'han firmat tots els països del món menys dos: els Estats Units i Somàlia, encara que han anunciat la intenció de fer-ho.

És important conèixer els principis de la Declaració dels Drets dels Infants per a poder exigir-ne el compliment:

Declaració dels Drets dels Infants, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1959

ARTICLE 1r

Aquests drets seran reconeguts en tots els nens i nenes sense excepció ni distinció o discriminació per motius de raça, color, sexe, idioma, religió, opinions polítiques o de cap altra classe, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o altra condició, ja sigui del propi nen o de la família.

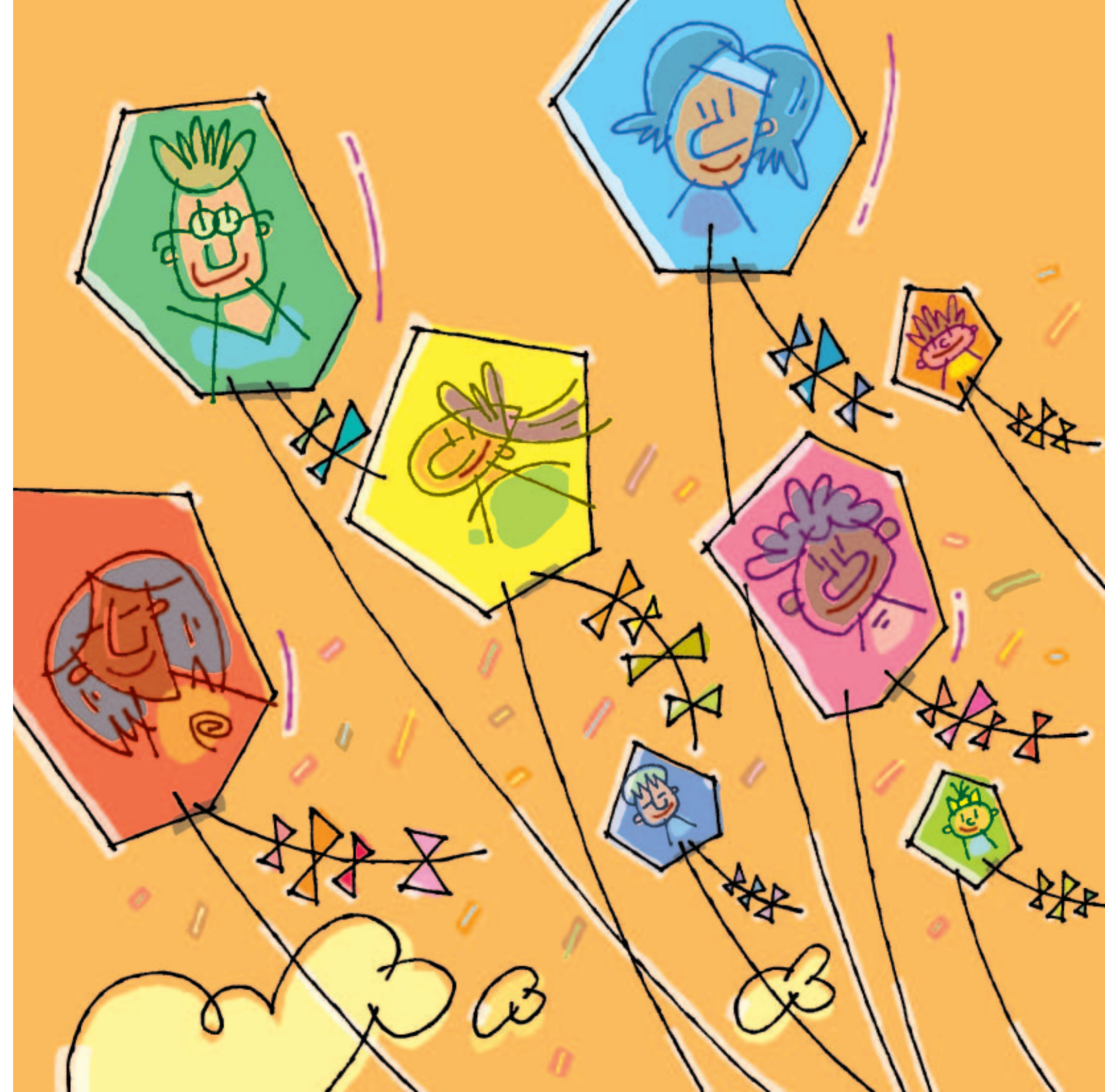
Això vol dir que sigui qui sigui l'infant i sigui quina sigui la nostra família, fins i tot si tenim una malaltia com la infecció per VIH, tots els nens i nenes del món tenim els mateixos drets.

6

ARTICLE 2n

Els infants gaudiran d'una protecció especial i disposaran d'oportunitats i serveis, dispensats per la llei i per altres mitjans, perquè puguin desenvolupar-se físicament, mentalment, moralment, espiritualment i socialment de forma saludable i normal i en condicions de llibertat i dignitat. En promulgar lleis amb aquesta finalitat, la consideració fonamental que es tindrà en compte serà l'interès superior del nen.

La Lucía i qualsevol infant tenen dret a poder tenir accés a serveis que vetllin per la seva salut tant física com mental i, tinguin el que tinguin, no han de rebre un tractament diferent que els discrimini. Totes les iniciatives que es posin en marxa en un lloc han de tenir present primer de tot els interessos dels infants. També tenen dret a rebre la informació de tot allò que els passa i a poder participar i opinar sobre l'atenció que reben, això vol dir que s'ha de respectar la seva intimitat i no es pot anar explicant a tot arreu allò que li passa a qualsevol infant, sigui el que sigui.

ARTICLE 3r

L'infant té dret des del seu naixement a un nom i a una nacionalitat.

La Lucía i qualsevol infant tenen dret a una identitat, per això els nostres pares ens posen un nom i ens inscriuen en el registre de la nostra ciutat i del nostre país; és el reconeixement de la nostra existència.

ARTICLE 4t

L'infant ha de gaudir dels beneficis de la Seguretat Social. Tindrà dret a créixer i desenvolupar-se en bona salut; amb aquesta finalitat s'haurà de proporcionar tant a ell com a la mare assistència especial que inclogui l'atenció prenatal i postnatal. Els infants tindran dret a gaudir d'alimentació, habitatge, esbarjo i serveis mèdics adients.

La Lucía i tots els nens i nenes tenen dret a rebre atenció mèdica sempre que ho necessitin per a poder créixer forts i sans. Per això, tant la mare com el fill han de ser atesos i rebre les cures especials abans, durant i després del part perquè tots els infants neixin bé.

També els nens i nenes tenen dret a tenir menjar, casa, jocs i un metge o un hospital sempre que els calgui.

ARTICLE 5è

L'infant físicament o mentalment incapacitat o que pateixi algun impediment social ha de poder recórrer al tractament, l'educació i la cura especial que el seu cas particular precisi.

La Lucía o qualsevol infant té dret a poder tenir qualsevol metge o professional que necessiti.

ARTICLE 6è

L'infant, per al ple desenvolupament de la seva personalitat, necessita amor i comprensió. Sempre que sigui possible haurà de créixer sota la cura i la responsabilitat dels seus pares i en tot cas en un ambient d'afecte i de seguretat moral i material. Excepte en circumstàncies especials, no se separarà un infant de la seva mare. La societat i les autoritats públiques tindran l'obligació de vetllar especialment pels infants sense família o que no disposin de mitjans adequats de subsistència. Per al manteniment dels fills de famílies nombroses convé concedir subsidis estatals o d'una altra índole.

La Lucía o qualsevol altre infant té dret a rebre amor i comprensió. S'ha de créixer amb amor i seguretat i només en el cas que sigui necessari no hem de separar les mares dels fills. La societat i les autoritats han de cuidar-se dels infants sense família.

ARTICLE 7è

L'infant té dret a rebre una educació gratuïta i obligatòria almenys durant les etapes elementals. Se li donarà una educació que afavoreixi la seva cultura general i li permeti, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar les seves aptituds i el seu judici individual, el seu sentit de responsabilitat moral i social, i arribar a ser un membre útil de la societat.

L'interès superior de l'infant ha de ser sempre el principi rector d'aquells que tenen la responsabilitat de la seva educació i orientació; aquesta responsabilitat és d'incumbència, en primer lloc, dels seus pares.

L'infant ha de poder gaudir de jocs i recreacions que han d'estar orientats cap a les finalitats perseguides per l'educació. La societat i les autoritats públiques s'esforçaran per promoure aquest dret.

12

La Lucía i qualsevol infant tenen dret a rebre educació gratuïta, a anar al col·legi per poder tenir els coneixements necessaris per créixer.

També tenen dret a jugar i divertir-se.

ARTICLE 8è

L'infant, en qualsevol circumstància, ha de figurar entre els primers que han de rebre protecció i ajut.

La Lucía, com tots els altres infants, té dret a rebre ajut quan el necessiti. En el cas dels infants infectats i afectats pel VIH no sempre és així, però cal que tots plegats lluitem perquè tots els infants del món rebin l'ajut que els calgui.

ARTICLE 9è

L'infant ha de ser protegit contra tota forma d'abandonament, crueltat i explotació. No serà objecte de cap tipus de tràfic. No es permetrà als infants treballar abans d'una edat mínima adequada; en cap cas se'ls permetrà que es dediquin a cap ocupació o treball que pugui ser perjudicial per a la seva salut o educació, que impedeixi el seu desenvolupament físic, mental o moral.

Ni la Lucía ni qualsevol infant ha de treballar quan no té l'edat, perquè pot perjudicar la seva salut, la seva educació i el seu desenvolupament físic, mental o moral. Tampoc ha rebre cap maltractament ni se'l pot sotmetre a explotació.

ARTICLE 10è

L'infant ha de ser protegit contra les pràctiques que puguin fomentar la discriminació racial, religiosa o de qualsevol altra classe. Els infants han de ser educats en un esperit de comprensió, tolerància, amistat entre els pobles, pau i fraternitat universal, i amb plena consciència que ha de consagrar les seves energies i aptituds al servei dels altres.

La Lucía, com els altres infants, ha de ser protegida de qualsevol discriminació, també de la que pot tenir per un diagnòstic personal o d'algun familiar.

Als més petits, se'ls ha d'educar perquè aprenguin a ser tolerants, tinguin bones relacions amb els altres i ajudar-nos sempre tots plegats.

“Els drets dels infants estan escrits en el cor de les persones i ja ho estaven abans que els legisladors preparessin l’esborrany de la seva primera declaració.” Això ens ho diu Mary Robinson, alta Comissionada de les Nacions Unides pels Drets Humans. Els infants són infants en qualsevol lloc del món, tinguin el que tinguin i els passi el que sigui, per això tots i totes tenim dret a ser tractats de la millor manera possible i a rebre el millor.

La infecció pel VIH en els països que tenen recursos, com el nostre, permet gaudir de bones cures, però encara n'hi ha molts d'altres on no és així. En molts països on no hi ha recursos es converteix en una catàstrofe. També hi ha persones que no s'informen i tenen por, i llavors no tracten bé i amb respecte les persones i els nens i nenes que han de viure amb aquesta infecció. No tots els nens i nenes han tingut la sort de la Lucía. Molts són discriminats i cal que lluitem contra aquest fet. En aquests contes la Lucía us ha explicat com es pot cuidar un nen o una nena que estigui infectat i que visqui aquí, però en molts països del món la realitat és molt diferent. Recordeu sempre que hem d'estar atents per no exposar-nos a la infecció del VIH. Això vol dir que hem de prendre mesures per no infectar-nos i per no infectar ningú. Això vol dir que hem de prendre mesures per controlar les vies de transmissió, que no és el mateix que prendre mesures contra les persones. Totes les persones i tots els infants hem d'estimar-nos, respectar-nos i comprendre'ns perquè tots volem ser tractats així i perquè tots hi tenim dret.

Des de l'any 1970 més de 39,4 milions de persones han perdut la vida per la infecció pel VIH i es calcula que uns 800.000 nens i nenes menors de quinze anys s'han infectat del virus el darrer any 2004, la majoria per la transmissió de les seves mares durant l'embaràs o durant el part o quan els alletaven.

A tot el món les famílies infectades pel VIH afronten la situació en solitud per por de ser rebutjats. En molts països, a més, han de fer front a la falta d'ajuda. Tots els nens i nenes que no poden gaudir de protecció des del mateix moment de ser concebuts ja estan en perill de contraure el VIH. Hi ha molts països on la majoria d'adults també el tenen, no hi ha medicaments, ni aliments, ni els nens poden anar a l'escola, són assenyalats i rebutjats i, en moltes ocasions, acabaran convertint-se en orfes sense cap ajuda. En altres països, tot i tenir molts mitjans, no sempre estem atents a les vies de transmissió i no ens protegim com cal, perquè hi ha persones que no ho acaben d'entendre i no fan bé allò que us hem explicat en aquests contes.

Per aquesta raó, també cal pensar què podem fer nosaltres. Podem dir que en el cor dels infants hi ha sempre el millor. Dóna sempre el millor de tu mateix als altres i recorda com t'agradaria ser tractat: amb amor.

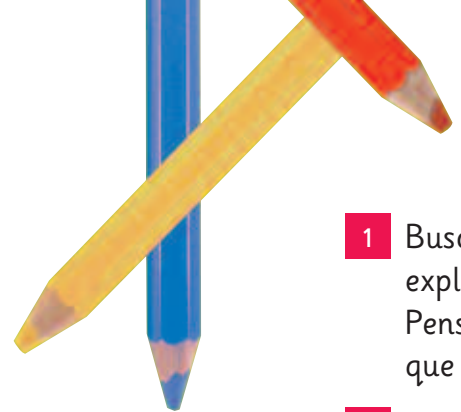
Ja hem dit que tots tenim un cor on hi ha el millor de nosaltres mateixos i aquest cor el guardem en una capseta que és el cos. Segons la capsa que tens necessites una classe d'atencions o unes altres.

Tingues cura de la capseta que t'ha tocat cuidar i estima-la, millora-la, accepta-la i omple-la de coses bones. Guarda-hi tot allò que sigui important per a tu i només mostra el que vols a aquelles persones en qui confies.

Una cosa molt important! Les persones responsables de la salut a tot el món han dit que els objectius dels pròxims anys pel que fa a la infecció pel VIH són:

- 1** Evitar noves infeccions, i evitar, especialment, la transmissió del VIH de pares i mares a fills.
- 2** Donar més serveis d'atenció als infants i als pares i mares que viuen amb el VIH/sida.
- 3** Garantir la protecció, l'atenció i l'ajuda als orfes, als nens i nenes, i a les famílies que viuen amenaçades pel VIH/sida.

-
- 1 Busca en la premsa alguna notícia sobre explotació infantil i fes-ne un breu resum. Pensa per quins motius et sembla que es produeix aquesta situació.
 - 2 Escribe algun cas de discriminació que coneguis i explica'n els motius.
 - 3 Fixa't en les dades següents i contesta:

Nombre de persones que vivien amb el VIH el 2004				
Àfrica	Amèrica	Àsia	Europa	Oceania
25,9 milions	12,1 milions	8,2 milions	2,0 milions	0,03 milions

Nombre de persones mortes per la sida el 2004				
Àfrica	Amèrica	Àsia	Europa	Oceania
2,32 milions	157.000	541.000	66.500	700

- Per què és tan alta la mortalitat a l'Àfrica?
 - Per què la mortalitat a Europa és molt inferior a la d'Àsia o Àfrica?
- 4 Creus que els principis de la Declaració dels Drets dels Infants són respectats en tots els països? Raona la resposta i posa algun exemple de situacions que manifestin l'incompliment d'algun article de la declaració.
 - 5 Per què creus que alguns països no han signat la Declaració dels Drets dels Infants?

NOTA PER ALS EDUCADORS

Aquests contes són pensats per a poder explicar als infants d'entre 7 i 13 anys el que es coneix de la infecció del VIH i la sida: els seus inicis; com es pensa que han aparegut nous patògens que afecten l'ésser humà; les vies de transmissió d'aquesta infecció; les mesures per a prevenir-la, i també el seu tractament clínic, social i emocional.

Les històries d'aquests contes no es corresponen amb la història de la Lucía, que va donar nom a la Fundació.

S'han tenir en compte, però, diverses consideracions:

- 1 Com que es tracten temes que per als infants són complexos, recomanem que una persona adulta acompanyi la lectura dels contes per a aclarir i comentar els seus dubtes.
- 2 El context és situat aquí, al nostre país. Gràcies al fet que es pot accedir als tractaments, la qualitat de vida dels infectats en general és bona, però aquesta circumstància no és així a la resta del món. Hi ha molts països on tenir la infecció del VIH encara equival a una mort segura a curt termini.
- 3 Pel que fa al tractament, hi són descrits i comentats els que es posen a la pràctica avui dia, simultanis a la confecció dels contes, però hi ha hagut altres moments més complicats, i també és d'esperar que evolucionin per a millorar.
- 4 Disminuir l'estigma social amb què és considerada la infecció i les persones que la tenen és un dels objectius fonamentals d'aquests contes, informant des d'un enfocament al més objectiu possible.
- 5 Tot el conjunt de contes és pensat per a poder donar resposta i treballar diverses qüestions quan els nois i les noies demanen de parlar d'aquests temes.

Són uns materials pensats per a donar suport a l'adult en el moment de parlar amb els infants d'aquesta infecció. Per a la població infantil en general aquests materials són eines bàsiques d'informació i d'incorporació de coneixements per a prevenir la infecció. Per als nens i les nenes afectats hi ha contes que són per a abans de la comunicació del diagnòstic, propi o familiar: el **2** *Com funciona el meu cos*, el **4** *Les visites a l'hospital*, el **5** *Confiar i compartir*, el **6** *Un dia de cada dia*. I altres, que són útils per a tractar qüestions que els nois i les noies demanen quan ja se'n parla de forma oberta.
- 6 Tots els contes contenen un mínim de 5 exercicis per a la reflexió i la incorporació de coneixements.

1 La família

Tots tenim una família i una història familiar.

2 Com funciona el meu cos

Conceptes d'anatomia i fisiologia necessaris per a comprendre millor com tenir cura de la salut i fer una bona prevenció.

3 Història del VIH

Les vies de transmissió: explica que la transgressió dels ecosistemes pot ser l'origen de noves infeccions i d'on se sospita que té l'origen el VIH, també es parla de la seva expansió mundial i de quins són els mecanismes de transmissió d'aquesta infecció.

4 Les visites a l'hospital

Per a poder tenir una bona cura de la salut calen controls freqüents.

5 Confiar i compartir

El rebuig social ha empès els infectats a fer prevaldre el dret a la intimitat per a protegir-se de la discriminació i el maltractament. Cal tenir en compte, però, que portar aquest dret a posicions extremes en molts moments pot portar a la solitud, perquè tots ens necessitem i necessitem relacionar-nos. A la vida sempre cal saber avaluar amb qui pots i vols compartir els teus secrets.

6 Un dia de cada dia

La quotidianitat d'un infant que pren medicació és diferent, però també per la seva condició d'infant ha de tenir en compte moltes altres necessitats, iguals a la resta dels infants.

7 Els meus amics de l'hospital

Les realitats de vivència de la infecció per VIH són molt diverses i se n'han volgut contemplar d'altres.

8 La medicació

Explica els mecanismes dels fàrmacs per no deixar que la infecció progressi i la necessitat d'utilitzar medicaments de diverses classes.

9 El futur

L'esperança en la possibilitat de futur és el lligam a la vida. Ens diu com els nois i les noies infectats fan els seus plans de futur, i també les preguntes més freqüents que es plantegen.

10 Els drets dels infants

Reflexió sobre la vulnerabilitat dels infants i els joves i els seus drets.

Primera edició:
desembre del 2005

Disseny de la col·lecció:
Cass

Coordinació del projecte:
Pilar Garriga

© Justo.RR, 2005,
per les il·lustracions

© Fundació Lucía, 2005,
per l'edició en llengua catalana

ISBN: 84-246-2143-3
Dipòsit Legal: B-43.257-2005

Imprès a la UE

Imprès a Índice, SL
Fluvià, 81
08019 Barcelona

Prohibida la reproducció
i la transmissió total o parcial
d'aquest llibre sota cap forma
ni per cap mitjà, electrònic
ni mecànic (fotocòpia,
enregistrament o qualsevol mena
d'emmagatzematge d'informació
o sistema de reproducció),
sense el permís escrit dels titulars
del *copyright* i de la casa editora.